

Teresa GAWORCZYK

CIEKAWSZE NABYTE

Biblioteka UMCS nabyła w 1977 r. część księgozbioru Rafała Gerbera, profesora w Instytucie Historycznym Uniwersytetu Warszawskiego, byłego dyrektora Naczelnej Dyrekcji Archiwów Państwowych, autora wielu prac z zakresu historii powszechnej i Polski, a także historyka nauki i oświaty w Polsce oraz wydawcy źródeł historycznych.

Nabyte przez Bibliotekę książki stanowią wprawdzie ilościowo niezbyt bogaty, bo liczący kilkadziesiąt tytułów, zbiór, ale za to dobrany pod kątem określonego użytkowego celu.

Większość książek odnosi się do historii Polski, zarówno bardziej odległych, jak i najnowszych jej okresów, np.: W. Lipiński, Z dziejów dawnych i najnowszych ^{1/}, J. Gliertycki, U źródeł katastrofy dziejowej, Jan Amos Komenski ^{2/}, J. Zaleski, Panowanie Stanisława Augusta do czasów Sejmu Czteroletniego ^{3/}, A. Próchniak, Powstanie państwa polskiego ^{4/}, A. Tokarski, Kryzys ustroju społecznego i środki zaradcze ^{5/}.
Dwie ostatnie pozycje dotyczą historii Polski XX wieku.

-
- 1/ Warszawa, Wojskowy. Inst. Nauk. - Wydawn. 1934
 - 2/ Londyn, Veritas Foundation Press 1964
 - 3/ Poznań, Nakł. Księg. J. Żupańskiego 1887
 - 4/ Warszawa, Nakł. Spółdz. Księg. 1934
 - 5/ Warszawa, Nakł. Księg. F. Hoesicka 1938

W tym samym szeregu mieszczą się również takie pozycje, jak :
Dzieje Torunia. Praca zbiorowa z okazji 700-lecia miasta. Pod red.
K. Tymienieckiego ^{6/}, K. Wójcicki, Warszawa i jej społeczność w początkach naszego stulecia ^{7/}, Z dziejów liberalnego i konspiracyjnego Krakowa /1833-1948/ ^{8/}, Kwestia wojska polskiego w Rosji 1917 ^{9/},
L. Paszkowski, Polacy w Australii i Oceanii, 1790-1940 ^{10/}, T. Katelbach, Spowiedź pokolenia ^{11/}, pozycja o charakterze publicystyki historycznej okresu międzywojennego.

W osobną grupę wiążą się książki z zakresu ruchów i zagadnień społecznych, które warto przytoczyć in extenso : B. Butkiewiczowa, Ruch robotniczy w Królestwie Polskim w latach 1870-1890. Mińsk, Białoruska Akademia Nauk 1934; M. Płochocki, Lata pracy nielegalnej w Polsce. Moskwa, " Młoda Gwardia " 1934; Rewolucyjna walka klas, czy uгода z burżuazją ? Zbiór artykułów w sprawach programowych i taktycznych. Warszawa, Wydawn. Grupy Członków PPS Lewica 1921; Bezrobotni w Polsce. Z przedmową M. Redensa. Moskwa, Wydawn. Partyjne 1934; Pamiętniki bezrobotnych, Instytut Gospodarstwa Społecznego 1933.

6/ Toruń, Tow. Miłośn. Hist. w Pozn. 1933

7/ Warszawa, Nakł. Gebethnera i Wolffa 1875

8/ Kraków, Nakł. Tow. Miłośn. Hist. i Zabytków Krak. 1948

9/ Warszawa, Zakł. Graf. L. Wolnickiego 1939

10/ Londyn, B. Świdorski 1962

11/ Lippstadt, "Jutro Pracy " 1948

Najciekawsza pozycja z tego działu - to bez wątpienia książka ostatnia. Zawiera ona 57 pamiętników, będących owocem ogłoszonego przez Instytut Gospodarstwa Społecznego konkursu na pamiętniki bezrobotnych. Ludwik Krzywicki we wstępie do tego wydawnictwa określa je jako " ... zbiorowy obraz nękaney klęską bezrobocia wielkiej rzeszy istot ludzkich, stworzony wysiłkiem zbiorowym... ręk, które nadeszły opowieść o swej nędzy " 12/

Wśród książek z dziedziny historii powszechnej przybyły Bibliotece w zbiorze prof. Gerbera pozycje dotyczące historii Rosji i Związku Radzieckiego, Niemiec, Francji i Stanów Zjednoczonych, np: M. V. Neckinas, Obsčestvo Soedinnennych Slovjn 13/ , M. Lenke, Epocha cenzurnych reform. 1859-1865 14/ , A. Gill, Russland und die Türkei. Die politischen Beziehungen von der Revolution 1917 bis zum Ende des ersten Weltkrieges 15/ , T. Teslar, Zarys ustroju i władz państwowych ZSRR 16/ , Rosja Sowiecka pod względem społecznym i gospodarczym. Dzieło zbior. pod. red. L. Krzywickiego 17/ , K. Haushofer, Deutsche Kulturpolitik. Im indopazifischen Raum 18/ , Sack, Der Reichstagsbrand Prozess 19/ , T. Katelbach, Niemcy

12/ Na konkurs wpłynęło 700 pamiętników

13/ Moskva, Gosud. Izdat. 1927

14/ Petersburg, Tipo-Litogr. "Gerol'd " 1865

15/ Offenburg, Druck und Verl. F. Schmitt 1969

16/ Warszawa, Nakł. Tow. Wydaw. Strzelczyk i Kasinowski 1928

17/ Warszawa, Wydawn. "Ignis" 1922

18/ Hamburg, Hoffman und Camp. Verl. 1939

19/ Berlin, Verl. Ullstein 1934

współczesne wobec zagadnień narodowościowych ^{20/}, J. J. Poujault, Historia Rewolucji Francuskiej 1789 r. Przełożył i notami objaśnił Władysław Syrokomla ^{21/}, K. Kautsky, Die Wurzeln der Politik Wilsons ^{22/}, E. Statkiewicz, Finanse wojenne : Niemcy, Francja, Anglia, Stany Zjednoczone ^{23/}.

Źródła historyczne reprezentują trzy pozycje : Diariusz Seymu Królestwa Polskiego ^{24/}, Akta Konferencji w Locarno. Tekst Paktu Ligi Narodów ^{25/}, Protokoły polsko-brytyjskich rozmów sztabowych w Warszawie w maju 1939 r. ^{26/}

W zbiorze gromadzonym pod kątem potrzeb badacza dziejów nie mogło zabraknąć książek z zakresu nauk pomocniczych historii. Do takich należą pozycje : St. Kościałkowski, Historyka. Wstęp do studiów historycznych ^{27/} N. Zdobnov, Istorija russkoj bibliografii do načala XX veka. Izd. 2 ^{28/}, Desjatiletie Volnoj Tipografii v Londone. 1853-1963. Sbornik eja pervych listov. Sost. i izd. L. Černeckij ^{29/}, A. A. Silov, Rukovodstvo po publikcii dokumentov XIX i načala XX veka ^{30/}, M. Pypkin, Kwestya polska v literaturze rosyjskiej ^{31/}.

20/ Warszawa, Wydawn. Inst. Badań Spr. Narodowość. 1932

21/ Wilno, Nakł. i druk. J. Zawadzkiego 1851

22/ Berlin, Verl. Neues Vaterland 1919

23/ Warszawa, Nakł. S-ki Akc. Pol. Skłادن. Pomocy Szkolnej 1923

24/ Warszawa, Druk. A. Gałazowski i kamp. 1828

25/ Warszawa, Dru. Min. Zagr. 1925

26/ Londyn. Inst. Hist. im. gen. Sikorskiego 1958

27/ Londyn, Pol. Uniwer. na Obczyźnie 1954

28/ Moskwa, Izdat. Akad. Nauk SSSR 1951

29/ London, Vel'naja Russkaja Tipografija 1863

30/ Moskva, Tipogr. im Varovskogo 1939

31/ Warszawa, Nakł. Red. "Prawda" 1881

Wreszcie z innych książek ciekawsze są pozycje: E. Chojecki, Wspomnienia z podróży po Krymie ^{32/}, Żywot Adolfa Jaruszkiewicza i jego listy ze stepów kirgizkich ^{33/}, R. Pleniewicz, Monografia Szkoły Handlowej im. Leopolda Kronenberga ^{34/}.

Do "innych" należy również obszerny zbiór tekstów pieśni francuskich pt. : Chansons populaire de France. Recueilles par G. Richard ^{35/}.

W sumie książki nabyte przez Bibliotekę UMCS od prof. R. Gerbera stanowią cenne uzupełnienie jej zbiorów, tym cenniejsze, że w wielu wypadkach stanowią one jedyne na terenie Lublina egzemplarze.

Zainteresowani mogą już z nich korzystać w Czytelni Humanistycznej.

32/ Warszawa, Druk. St. Strąbskiego 1935

33/ Berlin, Księg. B. Behr'a 1961

34/ Warszawa, Nakł. B. Wychow. Szkoły 1900

35/ Paris, Libr. du Petit Jour nal 1867